

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Dominec'a; era candu va pretinde importantia materialora, va esi de trei sau de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
diugetate de anu	4 fl. v. a.
patrariu	2 fl. v. a.
pentru Romania si strainatate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
diugetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuencie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7. cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 13 martiu 1872.

In Camer'a reprezentativa a Ungariei se continua asia numita stare de asediu a parlamentarismului magiaru, care precum aretaramu in nrulu trecut — intr'unu modu extraordinariu si pre eclatant demonstra existinta marelui conflictu, ce s'a escatu intre partid'a opozitionale de toate colorile si nuantiele, si in intre mamelucii guvernului magiaru din caus'a odiosului proiectu de legea electorale, destinatu si croitu a nume pentru suprimerea drepturilor poporului in favorulu castelor privilegiate si antedemocratice.

Acestu proiectu de lege scimu ca s'a primitu deja pentru desbateru speciale, cu toate ca opozitiunea din toate partile l'a combatutu cu argumentele cele mai neresturnavere, dar mamelucii guvernului toate acele argumente ponderose nu le-au luat in consideratiune, ci sub intregulu decursu alu discusiunei generali cu celu mai incarnatu cinismu pastrandu o tacere adenca, ca o masina a nume gata a acceptatu finitulu discusiunei, si apoi au votatu — dupa cum li s'a comandatu, primindu nemerniculu fetu alu reactiunei fora neci o mustrare de conștiinta.

Astfelu trecendu proiectulu cestiunatu prin ciurulu discusiunei generali, adeca fiindu acuma *ciuruitu si venturatu* cum se cade, firesce — din partea opozitiunei, guvernulu magiaru cu mamelucii sei voia cu ori ce pretiu ca se-lu si macine catu mai in graba prin mura discusiunei speciale; inse la mura — erau altii la rondu, adeca potcasii de opozitionali din partid'a, extrema — abia vre-o 36 de insi, inse toti lei paralei — cerendu mai nainte rondu la mura, s'au decisu ca meru o se macine — *timpulu*, adeca restulu victiei destinate pentru sesiunea presinte a dietei ungare, si asi consumandu-se timpulu, proiectulu guvernului se nu pota ajunge la valore de lege sanctionata si publicata, era victoriele alegeri se se esecute totu pe baza legei electorali de pana acuma.

Manevrulu acestoru eroi parlamentari a succesu pana acuma de minune, caci stanga „moderata“ inca se ingagia in acesta lupta — *infocata* — si asi guvernulu magiaru cadu frumosu in o cursa colosale, despre care nici ca a avisatu vre-o data, si se vede strimporitu in cornu de capra, de unde — pana acuma — inca nime nu scie ca in ce modu va scapa.

Adeveru ca s'au facutu incercari pentru evitarea acestei calamitati neasceptate si dupa o lupta crancena ambele partide — caci in caus'a acesta ni se pare ca nici nu esiste mai multe partide — s'au invoitu la suspendarea sedintieloru pentru crearea unui *compromisu*, ca e va fi se complanede interesele acestoru partide, adeca interesele poporului presto totu si interesele — guvernului magiaru; dar prin incercarea de a face unu asemenea *compromisu*, guvernulu si cota aderintiloru sei, numai s'au — *compromisu* si mai tare in opiniunea publica, de ore ce consultandu-se in privinta acesta, abia a vorbitu unu erudit publicistu gerrano-magiaru si totdeodata deputatu guvernamentalu, recomandandu clubulu lui deakistu ca se se invoiesca la modificarea unoru puncte mai batatorie la ochi din acelu proiectu, ministrulu de interne V. Toth numai de catu s'a scolaru si a dechiaratu ca nu cede nemicu, ori ce va face partid'a opozitionale si respinge ori ce *compromisu* cu acesta par-

tida in privinta elaboratulu seu, precare ilu sustiene conditiunandu portfolulu seu ministeriale de la primirea sau neprimirea lui.

Audindu mamelucii guvernului magiaru aceste cuvinte rezolute ale ministrulu de interne, toti s'au dechiaratu pentru respingerea ori-carui *compromisu* cu partid'a opozitionale, — si asi rumpendu-se toate relatiunile de complanare, discusiunile „de lana caprina“ se continua meru, precum se vede mai pe largu din reportulu nostru dietale.

Cumca ce atitudine va se ieie guvernulu magiaru fatia cu aceste discusiuni consumetorie de timpu inzedaru, inca nu se scie, si probalminte pana acuma neci insusi guvernulu nu e pe deplinu resolutu in privinta procedurii sale finali.

Multe se vorbescu si se nascocescu dar inca nemica nu se scie cu positivitate. — Din partea nostra — deca pu ne insielamu — credemu ca guvernulu ar fi resolutu se privesca aceste lupte stericile cu unu neintreruptu indiferentiamu, celu putienu in aparintia, si se lase cursu liberu discusiuniloru pana candu se va fini sesiunea presinte, si apoi firesce ca la escrierea alegeriloru viitorie, totu de o data va acusa pre opozitionali inaintea tierii ca numai dinsi sunt de vina deca nu s'au adusu la vigore legele destinate pentru salutea poporului. Va se dica din *acestu incidentu ar face unu capitolu politicu* in favorea politiceii sale si pe langa acestea mai dispunendu si de alte nenumerate mediloce de „capacitare“, pe semne se crede destulu de tare ca si pe baza actualu legi electorali se ese victoriosu la alegerile viitorie.

Combinatiunea guvernului magiaru la tota intemplanrea e pre verosimile, — insa posnasii aceia de opozitionali nu vor nascoci ore o alta cursa si mai colosale pentru guvernulu?

Astadi multe lucruri neasceptate se potu intempla, — traimu in timpulu suprinderiloru. Cine scie ce va aduce din'a de mane?!!!

Cu privire la evenimentele estaordinari ce se petrecu in camer'a reprezentativa, intre alte diferite sciri si combinatiuni, cu oresi-care positivitate se afirma si acea posibilitate cam pre eagerata si curiosa, cumca guvernulu magiaru ar ave intentiunea se disolveiet'a presinte, — inse foile guvernemetalu, si a nume „Pesti Naplo“ vine se deminte acea scire, dicendu ca in locurile ompetinte nici ca au cugetatu la asi-eva si ca acesta scire s'a scornitu cu sopusu ca se sparga solidaritatea intre meibrii partidii deakiane, inse forte s'au isielatu — precum ni spune totu amint'a foia, de ore ce partid'a deakiana dic-ca: *e in deplina contielegere* in privinta atitudinii sale, respective a guvernulu, si intre impregiurari de fatia — dicmai departe amintitulu diariu — numaina singura parola cunosce, adeca aea: „Totu pentru unulu, si unulu pentru ti!“ — Si noi credemu bucuros diarlui guvernemetalu, de ore ce scimu prbine, ca pe tota facia pamentulu nu int mameluci mai bine disciplinati de itu cum sunt mamelucii partidii guvernamentalu din tier'a nostra.

Dominec'a trecuta, in 10 l. c. pitala Ungariei a fostu martore unor demonstratiuni si ostentatiuni extraordari, cari erau forte binevenite pentrede a mai infrunta arogantia si cinismulu reactiunei ingamfate, care nu maiie se pretiuiesca nici o pretensiune jus a

poporului, ci meru lucra pentru restringere drepturiloru de cari mai dispunea poporulu pana acum.

A nume in din'a amintita s'a adunatu in Pesta delegatii partidii liberali — opozitionali magiare din toate partile Ungariei si ale Transilvaniei, pentru de a se consulta in privinta atitudinii a partidii facia cu procedur'a guvernulu si mai alesu facia cu alegerile viitorie.

La acesta adunare imposanta au partecipatu vre-o 3000 de reprezentanti ai partidii liberali, — spaciós'a sala a redutulu era indesata, — se tienura mai multe vorbiri din partea corifeiloru mai insemnati ai partidii si in fine s'a prochiama solidaritatea cea mai deplina cu toate nuantiele partidii liberali-opozitionali pentru de a lupta in comunu contra machinatiuniloru guvernemetalu la alegerile viitorie.

Dupa adunare s'a datu unu bancietu grandiosu, — ser'a se arangia unu conductu imposantu de facili, care s'a prezentatu inaintea celor mai principali conducetori ai partidii, si acestia se intielege de sine, ca au rostitu cuvinte insufletitorie inaintea multimei de poporu, care adese ori erumpea in strigari frenetice de: „Se traiesca libertatea, — se traiesca — Kossuth!“

A avutu reactiunea ce se veda si se aida cu acesta ocaziune mare, si — de binasema isi va fi adusu a minte, ca majoritatea tierii nu numai ca nu consimte cu politic'a sa cea egoista si retrograda, ci inca e indignata in gradulu celu mai mare contra acelu lucrari odiose ce le-a esecutatu pana acuma totu numai in folosulu seu eschisivu si in detrimentulu absolutu alu poporului asupritu si maltratatu pana la extremitate.

Deca reactiunea nu si-a perdutu inca toate vederile spirituali, din aceste ostentatiuni grandiose a potutu se inventie multu.

Nu scimu inse deca va fi avendu destula taria si energia pentru de a se si folosi de acesta lectiune mare.

Din Zagrabia ni anuncia o scire electrica, cumca Vacanovici, locutienintele banului, ar fi primitu instructiune din partea ministrulu-presiedinte Lónyay, in privinta posibilitatei de a se eserie alegerile pentru viitor'a dieta a Croatie catu mai in graba.

Dar si fora de acesta miscarile electorali din Croatia de multu s'au fostu pusu in lucrare si partid'a opozitionale si-a pusu deja candidatii sei in toate cercurile de alegere.

Presiedintele republicei franceze in 9 l. c. a tienutu unu discursu remarcabile cu ocaziunea presentarei sale inaintea comisiunei emise pentru examinarea proiectulu de lege alu lui Lefranc, in privinta procedurii facia cu diaristica ce abusedia de libertatea pressei.

Betranulu presiedinte mai doue ore intregi a vorbitu si cu cea mai resoluta energia a aperatu amintitulu proiectu de lege alu ministrulu de interne, fora de care dice ca — e imposibilu a guvernai mai de parte, de ore ce diaristia monarchista de multu a trecut peste marginile buneii cuviintie si cu cea mai impertinenta arogantia ataca actual'a forma de guvernamentu; inse betranulu Thiers facia cu aceste machinatiuni, a dechiaratu in modulu celu mai resolutu, cumca lui i-sa incredintiatu — *forma republicana de guvernamentu si acesta forma e detoriu se o sustiena cu ori ce pretiu*.

Acesta vorbire a presiedintelui re-

publicei a facutu o sensatiune forte mare, de ore ce acuma e pre evidente cumca Thiers este resolutu a parasi atitudinea sa cea rezervata de pana acum, si se puna in lucrare prochiamaarea formeii definitive a guvernamentulu, carele nu pote fi altulu de catu celu republicanu. — Adeveru ca esertulu barbatu de statu toate aceste le areta ca si candu ar fi numai nisce mesuri preventive si neaparatu necesarie in contra machinatiuniloru bonapartiste, partidele monarchiste orleaniste si burbone insa pe deplinu semtu ca Thiers o se-i arunce pe toti din siea, si o se li taie celea pentru de a ocupa tronulu Franciei. — Dar cu toate aceste nici o partida nu mai cutedia ca se ese la lupta deschisa cu presiedintele republicei, in care atatu de uritu s'au insielatu, de ore ce acesti pretendenti de tron de a rondulu toti cugetau ca Thiers e cea mai buna unelta pentru realizarea dorintieloru lor.

De presinte la Versailles situatiunea e cam critica, de ore ce Francia e in ajunulu unoru strafarmari radicali, — si deca presiedintele republicei va ave fortiele si medilocele cuvenite, in curendu vomu audi ca form'a de guvernamentu republicanu s'a prochiama in modu definitivu, — si atunci trebe se incete toate agitatiunile si machinatiunile pe facia ale reactiunei monarchiste in contra republicei.

Ddiu, se ajute Franciei!

Din Italia ni vine o scire forte trista, prin care ni se anuntia ca atatu Italia, catu si intrég'a lume liberala a avutu o perdere mare. — A nume o scire electrica cu data din Pisa in 11 l. c. ni spune ca: *esclintele corifeu alu lumei liberali, ilustrulu barbatu republicanu dintre cei mai consecinti si radicali, marele agitatoru pentru deplina unitate a Italiei, Mazzini, in fine dupa suferintie indelungate a repausatu in 10 l. c.* — Camer'a reprezentativa din Roma primindu acesta scire trista numai de catu in sedintia sa din 12 l. c. cu unanimitate si-a sprimatu adenc'a sa dorere facia de perderea nationala causata prin mortea lui Mazzini, candu totdeodata presiedintele camerei prin o vorbire adencu patrundietoria a aretatu meritele inmortalu ale ilustrulu fiiu alu Italiei ca literatu, patriotu si ca unulu dintre cei mai devotati anteluptatori pentru unitatea si independintia Italiei.

Diet'a Ungariei.

Sedintia casei reprezentantiloru din 9 martiu.

Dupa amar'a indignatiune a partideloru ce se manifesta in sedintiele din 6 si 7 l. c., astadi spiritele fura mai liniscite, pasiunile acerbate ale partideloru se mai molcomira, ca dupa o fortuna mare se facu pace, dar numai esteriormente, caci cuprinsulu intrinsecu alu discursuriloru din partea opozitiunei nu diferi nici astadi intru nimicu de celu din cele doue sedintie premergatorie: scopulu supremu si finale alu opozitiunei este, si cu totu dreptulu, a rosipi timpulu si a evita cu ori ce pretiu luarea in desbateru speciale a odiosulu proiectu de lege electorale. Astfelu fiindu, ablegatii opozitionali delocu dupa deschiderea sedintiei coplesira pre luminatulu guvernulu cu o gramada de interpelatiuni cari de cari mai lungu. Asia dlu Paulini-Toth adresa ministrulu de interne o interpelatiune vorbindu aprupe — o ora, ce de altmintrelia, in impregiurari normali, se face in 3 minute! — Dlu Gyorffy ceti unu memorandu catu toate dilele din partea advocatiloru din Orade, in caus'a inultirei personalulu judiloru la tribunalulu din Orade. — Dlu br. L. Simonyi inca vorbi mai bine de una ora despre institu-

tiunea coloniatilor, totu frase si érași frase, dar firesce cu tendint'a de a risipi timpul si a nu luá spre desbatere speciale monst'uosulu proiectu de lege electorala.

Urmá apoi deliberarea diferitelor suplic. Petitiunea lui St. Jancso, carele se róga pentru restituirea daunelor suferite in anul 1849, comisiunea petitiunara propune ca se se predea comisiunei financiare spre deliberare. J. Gyórfy propune a se adauge avisarea, ca ministrulu se reporte la timpul sen ca in ce modu a resolutu elu petitiunea. E. Simonyi vorbesce pentru acésta propunere. Déca acést'a nu se primesce, — dreptulu de petitiune e ilusoriu. Al. Csiky spriginesce propunerea. Elu dice ca e rusine pentru Ungaria, neplatindu-se daunele de resbelu din 1849. Daca o tiera zidesce atáte cá ferate ca Ungaria, aceea usorú póte procurá cele 2—3 millióne ce sunt de lipsa spre acestu scopu.

Al. Almásy si Adamu Lazar vorbescu pentru propunere. T. Pechy observa ca sunt trei feluri de daune de resbelu din 1849, adéca unele cauzate prin armat'a ungréscá, altele prin cea austriaca si érași alte priu cea ruséscá. Ministrulu finantelor deci se declara, ca pentru care categoria de daune se póte contá la o restituitione pentru a se póte evitá presentarea de petitiuni ce nu se vor considerá. Al. Csányi vorbesce pentru propunerea lui Gyórfy carea la votare se primesce. In decursulu votarii, Patay striga: Cu acésta votare se nimicesce dreptulu de petitiune!

Br. L. Simonyi aréta miser'a stare a coloiștilor din Ungaria, si ca legea tinde folóse numai aristocratiei. Propune deci ca ministrulu se se aviesce a dá deslucirea receruta candu va respunde la petitiunea respectiva.

Cas'a primesce propunerea comisiunei, carea pretinde numai predarea petitiunei — ministeriului, si respinge propunerea lui Simonyi.

Ablegatii orasiului Brasiovu se róga pentru luarea in consideratiune a notatiunilor din cartea funduaria la regularea acesteia. Comisiunea petitiunara recomanda a se avisá petitiunea ministrului de justitia. Se primesce.

Petitiunea lui C. Jánosy in caus'a interpretarii §-lui 303 alu procesulu civilu se avisé dia ministrului de justitia spre reportare. — Siedint'ia se aredica la 3 óre.

Siedint'ia casei reprezentantilor din 11 martiu.

Se deschide la 10 óre. Dupa presentarea petitiunilor, presedintele anuncia ca moscenitorii lui Ig. Ghyzcy inunoscint'ia cas'a, cumca i daruesce acesteia bibliotea repausatulu loru parinte, constat'ia din 6400 de opuri cu 20.000 de tomuri. (Via apropare si „se traiesca“ din tóte partile.) Presedintele propune a avisá scrisóra amintitiloru moscenitori — nu comisiunei petitiunarie, ci celei bibliotecarie pentru ca acést'a se iee measurele necesarie spre primirea donului. Camer'a in sa se si sprime multiamit'a protocolarminte pentru acésta fapta patriotica. Se primesce.

Cas'a trece apoi la ordinea dilei, carea este desbaterea a supr'a propunerii contelui J. Szapáry presentate in siedint'ia de nópte de joi-trecuta pre vineri. Conformu acestei propuneri cas'a va tiené siedintie de la 10 pana la 6 si, candu sectiunile luca, de la 10 pana la 3 óre.

A. Németh propune a se tiené siedintie de la 10 pana 2 si de la 5 pana la 8 óre. I. Justh accepta propunerea lui Németh. E. Simonyi se vaita pentru ventilatiunea rea a Camerii si se provoca la declaratiunea mediculu Dr. Patraban ca siedintiele lungi strica sanatatei ablegatorilor. Tóte acestea trebuie cas'a se le sufera numai pentru tenacitatea guvernului spre a sustiené proiectulu de legea electorala. Partid'a, carea apartiene densulu, a declarat ca pre bas'a regulamentulu Camerii va impedeá din tóte poterile redicarea proiectulu de lege la vigóre de lege. Totusi ea a fostu gata a nu se folosi de aceste arme extreme, daca guvernulu va modificá numai unele puncte; guvernulu in sa nu s'a invoitu la acést'a. Proiectulu de lege nu se póte primi cáci elu este o restrictiune a dreptulu de alegere si intréga tiér'a se scóla contra lui, precum dovedescu necontestabilu nenumeratele petitiuni ce incurgu contra proiectulu de lege din partea municipalor, comunelor si a estatiunilor. Guvernulu si la presentarea proiectulu de lege a procesu in modu necorectu si neparlamentariu. Unu proiectu de atátu de mare importantia s'a presentatu, subscriberu si aপরতু numai de unu ministru, si numai unu ministru si-a legatu portfoiu de elu. Nu accepta propunerea lui Németh, cu atátu mai putienu ceea a lui Szapáry.

Al. Almásy propune urmatoriu proiectu de resolutiune: Cas'a se esmita o comisiune de 5, carea dupa ascultarea barbatiloru de specialitate se reporte, daca si in cátu strica siedintiele lungi sanetatei ablegatorilor; pan'atunci in sa siedintiele se tiena de la 10 pana la 2 óre. (Iaritate.)

C. Bobory vorbesce pentru proiectulu lui Almásy si dice ca a vorbi optu dile numai despre ordinea dilei si despre durat'a siedintielor, e o comedia, ce numai strica demnitati Camerii. (Strigari din drepta: asia e!) Totusi densulu nu este pentru a scurtá acésta desbatere, cáci si elu vre se impedece resolutiunea proiectulu de lege despoiatoriu de dreptulu poporulu. —

Pentru a vorbi la propunerea lui Németh mai sunt insinuat 15 insi, toti din stang'a! Se vede deci, ca ablegatii opositionali nu tienu gluma, ci stau si se afirma cu tenacitate in lupta pentru a nu luá la desbatere speciale spurcatulu proiectulu de lege. Toti se 'ntrecu a vorbi care de care mai multu si mai drastic, éra dnii mari din drepta rabda si inghitu la invective meritate pentru netericita loru tenacitate de a redicá proiectulu guvernulu la vigóre de lege, cáci de altmintreia sunt periclitati, de a nu esi in majoritate la alegere viitorie si astelu periclitati de a numai stepani in viitoriu!

Jos. Madarász nu póte primi neconditiunatu propunerea lui Németh. Cáci daca s'ar in voif densulu ca in fie-care di se se tiena dóue siedintie, ar face acést'a numai cu intentiunea pentru a face posibilu casei a resolu in siedintiele paralele celelalte proiecte de lege urgenti. Monarchulu, tiér'a, dreptulu pretinde ca se se resolve aceste legi; daca guvernulu se opune midilóceloru ce ducu la acestu scopu se opune monarchulu, tierii, ratiunei. In fine presenta unu proiectu de resolutiune, conformu caruia cas'a se amene proiectulu de legea electorala si pentru prolongirea mandatulu de ablegatu, si se desbata mai nainte tóte celelalte obiecte urgenti, si pentru ca se se póte face acést'a, camer'a se tiena in fie-care di dóue siedintie de la 10 pana la 2 si de la 5 pana la 8 óre.

Al. Körmeny, vrendu a cooperá si elu la consumarea timpulu pentru a impedece desbaterea speciale a proiectulu de lege, desfasia si critica printr'unu lungu discursu „logica si filosofia“ propunerii lui Németh. Vorbesce apoi cu indignatiune despre legea electorala si prolongirea mandatulu, astfelu, in cátu presedintele se vede nevoitu a-lu admoná se vorbiésa la obiectu, pentru ca la ordinea dilei nu sunt aceste dóue cestiuini. Voté dia pentru propunerea lui Madarász.

C. Tisza naitu de a vorbi despre obiectulu de pre tapetu, face dóue observatiuni la cuventarile antevorbitoru sei; ur'a e ca densulu punctulu de vedere alu sanetatei nu-lu tiene de datoriu de mesura. Daca soldatulu isi tiene de detorintia, a-si impliní chiamarea neconsiderandu sanetatea sa, ablegatii inca trebuie se face acést'a. Cea lalta observatiune a sa se referesce la afirmatiunea cutarui ablegatu — cumca camera si acuma e iritata. Densulu néga acést'a, cáci s'a facutu face. In stadiulu presinte alu afaceriloru sunt dóue moduri, prin cari se póte face posibilu desbaterea si esecutarea proiecteloru in privint'a reformeloru.

Eu — dice — nu vreu se presentu nici o propunere in acésta privintia, dar vreu se mi spunu pre scurtu opiniunea. Modulu d'antaitu, in totu casulu celu mai simplu si cu ale — ar fi, daca guvernulu ar retrage cele dóue proiecte de lege cari au provocatu marea iritatiune in Camera. Daca in sa acést'a e imposibilu, mai este unu altu modu, si aci nu póte fi vorb'a decátu de unu casu, in care acésta e imposibilu, pentru ca numai in acestu unulu casu nu s'ar póte ajunge scopulu, daca adéca guvernulu ar pune mai multa ponderantia pre despoierea de droptu de alegere alu mai multor mii de alegatori, ar pune mai multa ponderantia pre sustinerea si mai departe a nedreptatii in Ardélu, ar pune mai mare ponderantia pre aceea, ca drepturile poporulu se se restringa prin prolongirea sesiunei pre cincí ani, de cátu pre aceea, ca se se resolve cestiuinile de cea mai mare importantia; cáci daca guvernulu se va in voif a luá spre desbatere celelalte proiecte de lege urgenti, atunci acesteia s'ar desbata intr'un'a, é r proiectulu de lege electorala si pentru prolongirea mandatulu in ce lalta siedintia. Voté dia pentru propunerea lui Németh.

E. Henszelmán vorbesce cu amfasa de-

spre sanetate si primasec proiectulu de resolutiune alu lui Almásy.

Ministrulu V. Tóth polemisé dia contra lui Tisza si declara solenelu ca nu-si va retrage proiectele despre legea electorala si prolongirea mandatulu, cáci in acestu casu ar capitulá maiortate — minoritati, ce ar fi in detrimentulu parlamentarismulu, nu numai celu magiaru ci si celu europénu! — T. Pechy primisce propunerea lui Madarász.

D. Szakácsy dice ca nu ar fi nici o desonorare pentru guvernulu, daca si-ar schimbá opiniunile. Ministrulu interneloru si-ar póte retrage proiectulu de lege, fora a se compromite. „Regele paganilor“, Alessandru celu mare, inca a daruitu viét'a unei muieri pe carea in betia sa a judecat'a la mórtu si carea l'a rogatu se se indure spre ea mortandu-si rogare cu aceea ca de la regele biétu apelé dia la celu sobriu. Asia a facutu regele paganu!

Pentru a aduce ministeriulu de facia esemple din istoria mai nóua, vorbitorulu cité dia esemplulu imperatulu Josifu II., carele inca si-a retrasu patentele. De ce se nu póte ministrulu cugetá altfelu de cum nainte cu cáte-va septemani? Densulu se aiba numai curagiulu si se dica: „Eu me sacrificu acestei cause; eu nu vreu se stepanescu cu fortia. Ddiu cu voi! Se traiesca parlamentarismulu!“ (Aprobare si iaritate in stang'a.) Voté dia pentru propunerea lui Madarász.

Al. Csiky nu se grigesce multu de sanetate-si, candu e vorb'a de a servi patriei si de a impedece ca se nu se realizé ceea ce doresce partid'a drepta prin proiectulu de legea electorala. Macar se scie ca lupt'a i va causá mórtu, elu nu va cede. Primesce propunerea lui Madarász. — Aredicarea siedintiei la 3 óre. —

Langa Borosiu-Sebesiu, 26 febr. n. 1872.

(Cauzele mai principali cari mereu impedece dezvoltatiunea intereseloru nostre bisericesci-natiunali se totu inmultiescu; — decadint'ia nostra pretinde mesuri energice si cátu se póte mai urgenti.) Cetindu eu cu atentiune cospundint'ia d. V. R. aparuta in nr. 12 alu „Albini“, in care intre altele se afirma cumca marele nostru barbatu dlu Babesiu in unu locu competinte in Aradu s'ar fi esprimitu: ca „debue se ni cercetámu si se ni cunóscemu bine ran'a corpulu natiunale, pentru ca se ne desceptámu din letargia, si se cautámu adevérta medicina.“ Aceste cuvinte me indemnara si pre mine a-mi comunicá esperint'a ce mi-am cascát'o si eu ca fiu alu poporulu romanu — in privint'a ranei mai principali a corpulu natiunale, pentru ca aceea cu incetulu se se póte vindecá. Ranele corpulu natiunale sunt multe, — dintre cari in sa eu de acésta data vom atinge numai una carea o credu de cea mai periculósa

Am facutu trist'a esperint'a cumca o parte a preotiei nostre — onóre si totu respectulu esepiuniloru — nu-si implinesce cu consciintisitate sublim'a missiune destinata ei, facia cu trm'a cuventat'ia ce o pasce ca pastori sufleteci, cáci unii dintre santientele lor, in locu d'a luminá poporulu, si a contribui in tóte dile, si cu tóta ocaziunea la dezvoltarea simtiuniloru natiunale, carele e o conditiune principala d'essistintia a fie-carui poporu, séu natiune; in locu de a capacít'a si informá pre credentiosii leu spre a-si iubi, si a-si pune incederea loru mai virtosu in filii onesti, si demni ai natiunei sle — de cátu in straini; in locu de a-si sfatú se incunguire lenea, nepasarea, bet'ia si se a-si vanda drepturile si mostele lor la strai; in locu de a-si sfatú, si indemná a-si dá opii la scóla, — facia cu tóte aceste sunt tórté indiferenti, ma multi si ei insisú cu esemplulu loru contribuiescu la aceste rele si peccate natiunali! Cunosc preoti de aceia, cari la cuparea vre unui postu de notariu — devenitu racante, mai bucuosu spriginescu pre unu strainu, de cátu pre unu fiu alu poporulu; astelii de preoti raticiti si nedemni de chiamarea oru intru adevéru ca nu merita prescur'a ce nananca de la poporulu romanu.

Deci nu e mirare déca poporulu nostru nu astelii de preoti — se arunca cu pasi giganatici spre ruinare si decadere morala si spirituala! Deci dupa a mea modesta parere acésta rana ar fi mai de urgentia a se vindecá si a-si zautá medicin'a vindecát'ia.

Dupa a mea parere ven. Consistoriu diecesanu prin respectivii domni protopresbiteri iuar fi se iee sub cea mai aspra si neadormita supravegiare si controla purtarea morala si natiunala a subalterniloru sei preoti, dintre

cari pre cei cunoscuti de desmoralisati, raticiti si indiferenti facia cu missiunea lor — se-i traga la aspra respundere si amesuratu negligintiei — nu vreu se diu crimei — totu se-i pedepséca cu blandétia si mai cu asprime, dupa gravitatea fapteloru condannabile.

Mai departe si eu sum de aceea modesta parere cumca tóta preotimea si biseric'a nostra natiunala mai virtosu e chiamata a salv'a essistint'ia nostra natiunala si pe viitoriu — carele in sa daca preotimea nu va fi la naltimea missiunei sale, ilu va perde pentru totdeun'a; cáci eu desú sum civilu: salvarea si ascurarea viitorulu natiunei nostre — nu-lu speru pre multu de la intielegint'ia nostra m'réna,* din caus'a ca legile patriei asia sunt tiesute, ca cu timpul numai acelu romanu se póte dobandi vre-unu osu de rosu de la omnipotentii dilei, cari se vor renegá cu totulu de natiunalitatea lor, séu celu putienu vor fi ca mortu pentru natiune.

Astadi, asia dicendu numai notariu comunali mai au radacini in poporu, dara si acetia sunt subordinati intru tóte organeloru administrative comitatense — deci preotii alaturea cu notarii romani sunt chiamati a conduce, poporulu, a-lu luminá, capacít'a, si indemná spre totu ce e nobilu, virtuosu, romanescu, si natiunalu. Pentru ca ranele corpulu natiunale se se póte cu incetulu vindecá, — ar fi bine ca domni protopresbiterii concerninti se binevoiesca a luá pe sine sarcin'a si iniciat'ia a deschide fiecare in protopresbiteratulu seu — o cola de subscriere in favórea fondulu diecesanu, la care subscriere se fia recercati toti dnii nostri de romanu — ma si cei straini cari traiescu de pe spatele poporulu romanu, si manca cu gustu bunu panaa romanulu — pentru contribui binevoli, si sum'a ce se va incassá prin dnii protopresbiteri se se lifredie cu punctualitate si fidelitate in cass'a fondulu diecesanu — de unde prin perceptoriulu, respective epitropulu concernentu se se edee delocu cuite separate pe sém'a fiesce caruia contribuente — cari cuite se vor inmanú respectiviloru contribuenti — totu prin concernintele dnu protopresbiteru carele au si incassatu contribui banale. Prin carea procedura si energia observata cu tóta consciint'ia din partea concernintiloru domni protopresbiteri — singuratecele funduri diecesani — ca totu atáte fonduri natiunali in scurtu timpu s'ar póte spori, incátu din izvórele acolora se se edifice scoli poporale in acele comune, unde din caus'a paupertatei poporatiunei inca astfelu de scóli nu se afa, si unde poporulu numai din ale sale poteri, póte ca n'ar fi in stare a edificá. Dupa modest'ia mea parere asociatiunea nostra natiunala din Aradu, asia numita „pentru cultur'a poporulu romanu“ — ar fi bine se se disolve,**) si putienii denari ai fililoru natiunei — cari i inca nu ar fi consumati inca se se transpuna fora intardiare in fondulu diecesanu Aradanu***) si se se esamineze, respective scruteze cu cea mai rigurosa procedura cauzele adeverate ale decadintiei si ruinarei mentionatei nostre Asociatiuni natiunali, a careia prosperare atátu de multu i diacea la anima nemeritorulu de pia memoria: Georgiu Popa!

Si pre aceia cari dóra ar fi comisu crima natiunala, precum se afirma prin defraudari perfide, dupa ca acést'a s'ar constata pe deplinu, respectivii fi nedemni ai natiunei se fie trasi la respundere inaintea tribunalulu respectivu, — si ca nisce, „talhari“ ai natiunei se fie condannati de opiniunea publica a natiunei****) si eschisi a fora pentru totdeuna din sinulu natiunei — ca nisce afurisiti, spre esemplu altora, pentru ca si altii se se infióre a comite astelii de crime antinatiunali, cari nu potu fi iertate nici in ceriu nici pe pamentu! Cáci celu-ce defraudéca sacrificiulu materialu alu natiunei lipsite de medilócele necesari pentru dezvoltatiunea sa spirituala si materiala, — unulu

*) Firesce ea de la intielegint'ia de adi mai nemica nu potemu sperá, sperámu in sa ca déca nu mane, — celu putienu poimane, mai nainte, séu mai tardiu trebuie se se formé die liga de intielegintia radicala-liberale-natiunale, carea desi mica la numeru, cu fort'a talentulu bine locunatu si prin tari'a caracterulu probatu prin foculu suferintieloru si prin luptele partidelor, in fine va nimeri calea adevérta pentru conservarea intereseloru natiunali si chiar celoru personali, atunci apoi vor fi mai putieni venatori de posturi si dirigatori. — Red.

***) Departe am ajunsu! R e d.

****) La fondulu asociatiunei acesteia mai au dreptu si altii, nu numai dnii — aradani! R e d.

*****) Me rogu, mai nainte se constatámu, apoi dupa aceea — se condannámu! R e d.

ca aceia nu e fiul — ci venditoriu natiunii! E necesitate imperativa si multu invetiatoria, ca se se iete mesurile cele mai rigoroze contra acelu ce au manipulat acesta avere sacra a natiunii intr'unu modu atatu de condamnabilu, — si semtiulu loru morali inca ar pretinde ca nici unu momentu se mai intardia investigatiunea competente si radicale, pentru ca in fine se se faca lumina, se vedemu starea adeverata a cauzei acesteia, — si din acestu punctu de vedere, credemu ca insisi domnii acestia ar trebui ca se oera mai cu urgentia esaminarea cauzei. Am disu! *Vocea poporului.*

Radna, 1. martiu 1872.

(*Cestiunea Reuniunii generale de invetiatori in dieces'a Aradului.*) Cu permisiunea onorabilei redactiuni mi ieu libertate a pune de nou sub discussiune cestiunea de mai susu, sciindu bine cu catu zelu luptati si Ve interesati pentru inaintarea si promovarea culturai nostre natiunale, carea este factorulu principalu alu redesteptarei unei natiuni. — Si acuma se revinu la obiectu:

Deslucirile, respective descoperirile facute din partea dlui P. Popoviciu, secretariulu comitetului permanentu in „Albina“ nr. 10, in caus'a infiintandei Reuniunii generale de invetiatori in dieces'a Aradului, — in urmare provocarei mele facute totu in acestu pretiuitu diuariu natiunale „Albina“ nr. 8, intru catu-va m'a satisfacutu si mi-a liniscitu oresi-cum temerea escitata prin modest'a mea dorintia de progresare; — inse deca vomu analisat acestu raspunsu mai cu scrupulositate, trebuie se me exprimiu din capulu loculu, ca acea preste totu contine unu misteru adencu, de ore ce tote testurile cuprindu in sine nisce espressiuni si promisiuni vane, cari nimica nu ni demonstrea cu positivitade, ci cauta a ne linisci numai prin — bun'a credintia, pe candu eu doriamu fapte si rezultate reale. — Inainte de tote domni'a sa se scudia cu intrevenirea morbului si ca n'ar voi se conturbe pe acei domni din adenculu loru somnu.

Dar ca privire la acestu morbu generalisatu, insusi stimatulu d. Redactore a prenotatu, ca: „este durerosu ca toti onorab. membri ai acestui comitetu suferu in vr'unu morbu.“ Adeveru ca unii vor fi suferitu in morbu, dar nu toti, si prin urmare prin acest'a dlu secretariu inaintea mea nu s'a justificatu din destulu, si cumca nu morbulu generalu, nici ocupatiunile iumense ce au imprasoratu pe Mag. D. Dr. Vasiciu — ci negligarea domniei sale, seu dora si nevointi'a sa l'a impededatu in lucrare, i voiu aduce a minte dlui secretariu cele ce s'au intemplatu cu ocaziunea primei siedintie de constituire, candu impreuna cu mine mai era de facia si unu altu pre stimatu membru, — adeca atunci dispunendu noi de timpu, am facutu propunerea se continuamu desbaterea a supr'a elaborarei statutelor, si ce raspunsu capataramu? — ca avemu timpu si tote le vomu face, dar proverbialu dice, ca: „ce poti face adi, nu lasa pre mane,“ — pentru ca diu'a de mane inca-si are lipsele si agendele sale; — si eta, domnulu meu, ca ne aleseramu cu nemica, ca nici pana adi nu s'a facutu nici unu pasiu, de ore ce n'am avutu consultare, ba nici nu potemu ave sperantia ca vomu ave, dupa descoperile facute deja; — de ore ce DSa nici amintire nu face in caus'a acest'a — si prin urmare lucru forte naturalu, ca si de aci in colo totu cu nemica ne vom alege, ce eu n'asi dori, si celu putienu presupunu, ca toti confratii invetiatori cari sunt de unu principiu cu mine, vor fi de unu acordu.

Deca ore candu-va s'a semtitu lips'a si necesitatea Reuniunii-generale de invetiatori, pentru noi invetiatorii romani acuma este timpulu celu mai supremu, ca din resputeri si cu tote midiloecele materiali si spirituali, de cari dispunem modestiele nostre poteri, se conlucramu pentru realizarea acestei maretie si salvatorie idei de regenerare si emancipare.

Timpulu de facia este criticu si preste totu pre asupritoriu pentru natiunea nostra romana, cu atatu mai vertosu facia cu noi luminatorii si educatorii viitorei generatiuni, de la cari se ascepta salvarea natiunale, — este dorerosu mai de parte pentru noi, ca traimu intr'o epoca a regenerarei natiunale, care este accompaniata de nenumeratele atacuri si machinatiuni ale inimiciloru progresulu nostru natiunale, si apoi serac'a e la culme, — cu tote aceste insa nu trebuie se desperamu, caici deca vomu fi tari si constanti intru implinirea misiunii nostre, acest'a taru si perseverantia ne va salva din

tote incurcaturile si machinatiunile intriganti-loru retrogadi.

Dar revenindu la obiectu, mai am inca se amintescu, ca dlu P. Popoviciu ni promite pe parol'a sa de onore, ca agendele concediute onorabilulu Comitetu si a nume elaborarea statutelor si a petitiunii adresande contra V. Senatu scolaru le va face si pune in lucrare elu insusi; dar atunci pentru ce s'a alesu comitetulu? Eu cugetu ca numai cu permisiunea si invoirea comitetului se potu face pasi in privint'a acest'a, de ore ce elaboratele aceste sunt cu multu mai momentose, de catu ca se se pota efeptui cu atata usiurintia, cum crede dora dlu secretariu, — a nume: a) Domni'a sa scie pre bine ca statutele nostre trebuie se fia catu mai liberale si democratice, de la cari depinde asia dicendu totu viitoriulu nostru, bunu seu reu; b) Petitiunea adresanda contra V. Senatu scolaru, dupa modest'a mea parere trebuie se esprime dorintia nostra, casi frati invetiatori din districtulu consistoriulu Oraduanu, se se asociodie intr'una Reuniune, caici ar fi unu ce pre dorerosu, — candu s'ar desconsidera vre-o 300 de insi, si apoi eu presupunu, ca cu catu vomu fi noi mai numerosi, cu atatu mai siguru va triumfa cauz'a nostra; afora de aceea vre-o trei insi din comitetu au luat a supr'a-si sarcina pentru compunerea proiectulu de statute, ba unu Stimatu amicu alu nostru le are si gata; pelenga tote ca Domni'a sa me incredintiedia ca si in acest'a cauza a facutu pasi si a consultatu pe stimatulu Referinte alu Senatulu scolaru, — eu credu ca mai multe capacitati mai multe sciui si prin urmare o forte evidinte ca tote aceste proiecte ar trebui desbatute in siedintiele comitetului, si apoi se se substerna adunarei generale; — acest'a este totu, pentru care dorescu eu conchiamarea comitetului, ca acea din predisele proiecte se compuna unulu adeveratu, si apoi acea publicatu intr'unu diuariu natiunale, ar poté veni la cunoscentia tuturor si asia si marere publicu ar ave ocaziunea se-si faca observatiunile sale necesare, si se le substerna apoi adunarei generale.

Asia dara catu mai curendu se se conchiamu comitetulu, — si caus'a nostra trebuie se marga nainte! *Aureliu D. Romanu docinte.*

Monostoru, cottulu Temislu in 28 feb. 1872.

(*Unu preotu demnu de tota lauda.*) Stimatu dle Redactore! Mi tienu de o detorintia natiunale a nu intrelasa nici o ocaziune binevenita, spre a face cunoscutu onoratuulu publicu pre ori si care stimatu barbatu, ale cari merite la tota intemplarea sunt de insemnate pentru caus'a nostra natiunale, insa numai din cauze extraordinarie nu sunt cunoscute publiculu mai indepartatu. Deci permiteti-mi celu putienu din esperint'a timpului, de candu me affu ca adjunctu notariulu in comun'a acest'a numita Monostoru, carea multora mai alesu din timpurile de mai nainte li este cunoscuta nu ca o cumuna pura, adeca locuita numai de romani, ci amestecata cu serbi si germani.

Soimiu cu dorece, cumca catu de putieni sunt acei barbati devotati binelui comunu, cari din tote poterile se nisuescu pentru latirea culturai nostre natiunale; — unii ca acestia sunt rari ca corbii cei albi, si mai alesu sciudu catu de adeseori este atacata preotimea nostra pentru ca nu desvolta destula energia pentru propagarea instructiunii publice-elementari, de ore ce nu pre indemna pre parinti ca se tramita coppii la scoala, — cu privire la aceste atacuri, adeseori cam pre esagerate, credu ca cu atat'a mai justu va fi se aretu onorabilulu publicu romanu, maritele necontestaveri ale unui preotu, demnu de tota lauda si recunoscentia ratiunale, carele mereu se lupta ca unu adeveratu apostolu alu bisericeii si natiunii pentru cultivarea poporului incredintiatu ingrigirei sale pastoresci. Acestu binemeritatu barbatu si adeveratu parinte alu poporului este reverendulu domnu *Antoniu Todorescu*; densulu implinindu-si frumos'a sa missiune cu sumpetate, intr'adeveru se poté numi ca unu adeveratu binefacetoriu alu poporului din acest'a comuna, caici prin densulu se eliberedia poporulu nostru din intunecare spre a se cunosce pre sine insusi; prit densulu s'a realizatu unicea natiunale, ce mai rainte lipsiat cu totulu in catu acestu poporu bravu, devenitu la consciintia demnitatii sale, totdeun'a e mai representatu in totu loculu de s'atu ceialti conlocuitori serbi si germani. Aiei voiescu se amintescu stimatiloru cetitori ca forte grele sunt luptele contra a doue natiuni straini conlocuitorie, cari mereu ni ataca interesele nostre prin diferite machinatiuni si apucaturi, — insa reverendulu domnu susu numitu, necontentituse

lupta, ne crutiendu averea in sanatatea betranetieloru sale, ba ce e mai multu, faci'a de ori si ce periclu lupta ca unu adeveratu apostolu alu sacrei cauze natiunale, caruia mai cu bravura i urmédia bravulu romanu *Todoru Jacobu*, economu in locu, si multu pretiuitu barbatu intre consangeniului sei.

Cu deosebire insa respectandu persón'a Ilustrulu barbatu anteluptatoriu *Vicentiu Babesiu*, carele tuturoru economiloru nostri fiindu cunoscutu prin lupt'a sa neintrerupta si consecinta intru aperarea cauzelor nostre natiunale, ni succede ca numai prin amintirea nobilului seu nume, chiar si pre celu mai intuncatu omu, a-lu aduce la recunoscentia detorintieloru sale facia cu biserica si natiunea nostra, pentru cari apoi bucurosu contribuie dupa potintia, — deci chiar si din acest'a consideratiune Ddieu se-lu traiasca la multi fericiti ani, ca pre adeveratulu anteluptatoriu natiunale, purerea fidelu si cu perseverantia facia cu caus'a poporului romanu.

Primescu, Stimatu Domnule Redactore, acest'a simpla corespondintia din partemi binevoindu a-i da locu in pretiuitulu diuariu, tienu-mi de principiu ca mai bine se ignoramu si se incungiuramu catu se poté criticile si atacurile personale, cari dorece forte multe se intempla din partea unoru individi, de catu ca se trecemu cu vederea chiar si celu mai micu meritu intru promovarea intereselor nostre natiunale, — cu atat'a dara mai multu suntemu detori a ni sprima recunoscentia nostra facia cu acei barbati, cari necontentitu se lupta pentru inaintarea nostra natiunale, cum e si venerabilulu parinte *Antoniu Todorescu*, carele a carutitu mereu interesandu-se de interesele poporului si ale bisericeii. Asemenea barbati se avemu mai in tote partile, si starea nostra natiunale in curendu s'ar indrepta spre bine.

Satulu-micu, langa Lugosiu, 5 mart. 1872.

(*Cause scolari-bisericesci si pregatiri pentru alegeri.*) N'am auditu, nici n'am cetitu se se fia scrisu candu va in pretiuitulu diuariu „Albina“ baremu ce va despre impregiurările din comun'a nostra si pentru aceea eu cu permisiunea Dvostre voiu se scriu despre doue casuri, cari — dupa a mea opiniune — sunt de interesu publicu. *)

De unu deceniu incóce cu bucuria potu dice, ca romanii fiindu in catuva mai liberi, de catu sub sistem'a absolutistica, incepura in tote partile a se misica, a dá semne de vieti'a loru natiunale, ba potu dice, ca — desi strainii, asia numitii domni de la potere, din tote poterile se nisuescu a li pune pedeci intru inaintarea si prosperarea in cultura natiunale, — totusi au facutu pasi considerabili de inaintare.

Ne bucuramu forte multu, candu vedemu si audimu, ca chiar clas'a poporului nostru de rondu fiindu petrusa de spiritulu timpului si condusa fiindu de adeveratii sei conducetori, incepe in tote partile a radica scole, a infintia societati de lectura si altece, ca astfelu se pota mai usioru si mai rapede inainta. — Acest'a ni demustra esperint'a de tote dilele.**) Noi locuitorii din comun'a Satulu-micu, cu parere de reu trebuie se dicu, ca de si suntemu cei mai aprópe de Lugosiu, unde convenim forte adese cu ómeni mai inteligenti, totusi suntemu forte inapoiati.

Si ore de ce? Pentru ca n'am avutu scola bine organizata, unde e sorgintele inaintarii si n'am avutu invetiatoriu la inaltimea chiamarei sale. —

Acuma insa prin mórtea betranului invetiatoriu si prin indepartarea invetiatoriuului suplinte la alta statiune invetiatorésca, credemu ca scola nostra, care acum lauda domnului si-are recuisitele necesare de invetiamentu, de aci in colo va ave onóre a prospera cu altu invetiatoriu mai cualificatu si mai diligente, de cum a fostu invetiatoriuulu suplinte.

De aceea atragemu atentiunea celoru competenti, ca pentru statiunea nostra invetiatorésca, care acum e vacante, se ni se recomende unu invetiatoriu cualificatu; care se corespunda pe deplinu chiamarei sale, ca astfelu cu timpulu se ni dee o alta generatiune de ómeni mai invetiati si bine crescuti.

O alta impregiurare, care merita a fi con-

*) Forte bine ai facutu, ca ai luat condeiliu, asemenea si alta data candu numai observati ceva de interesu comunu, scrieti fora intardiare si nu acceptati ca se va intréca altii, cari poté se radiema pe Dvóstra. *Red.*

**) Ni pare cam esageratu optimismulu dlui coresp. insa pu-i conturbamu bun'a credintia, deorece i vedemu tendintia salutaru. *Red.*

siderata de cel... bisericesca, respective capitalulu de banu, carele in sensulu statutulu nostru organicu ar fi se se administredie de comunitatea bisericesca spre folosulu ei, se nu se mai lase si acum in manele fostulu episcopu primariu *Patyansky*, carele nimicu nu se interesedia de afacere nostre bisericesci. — Rogamu deci pe Venerabilulu consistoriu diecesanu si pe D. Protopresbiteru tractualu, ca catu de ingraba se faca pasii necesari spre a se regulá socót'a bisericesca si a se transpune capitalulu bisericeii, comitetulu seu episcopiei nostre parochiale, spre folosire si administrare in sensulu statutulu nostru organicu.

In fine credu ca nimerescu, deca la acestu locu amintescu si de agitatiunile acestui domnu spafia *Patyansky* carele amagescu poporulu cu felurite promisiuni pentru de a-lu casciga in cet'a contrariiloru nostri la viitori'a alegere de ablegatu.

Speramu insa ca bravulu nostru preotu si acuma, ca si totdeun'a si va sei conduce turm'a sa pentru de a nu fi sedusa de agitatiunile contrariiloru nostri si de promisiunile loru momentane. *) *Unu economu.*

Marcovetiu, in 22 fauru fauru 1872.

(*Uneltiri ierarchice serbesci.*) Multu Stim. Dle Redactore! Fratii nostri coreligiunari serbi vinu a arunca tota vin'a pre romani caici nu voiescu impacatiune facia cu ei cei din comunele miste. Eu nu intielegu bine serbec'a, dar catu atatu cetindu in nr. 5. din „Versiatica Kula“ am aflatu unde dicu ca „*Marcovetiu* din gresiala s'a datu romaniloru“ (episcopiei rom. din Caransebesiu) ce eu cu tota poterea cuventulu negu si dicu ca nu-e adeveratu cumea din „gresiala“ s'a intemplatu acest'a adnectare, de ore ce candu consistoriu Versetianu a predatu tote comunele romane episcopulu rom. din Caransebesiu, — ei (serbii) de voia buna si nu de sila au predatu pe langa celealte com. curatu romane si *Marcovetiu*, dicendu „nec ide vrago tamo su uniati — bine ca ne-am vedintu o data scopati de unti“ (aceste reutatióne cuvinte le am auditu din gur'a preotulu betranu *Nic. Popescu* carele cu urechile sale le a auditu, din gur'a protop. *F. Trandafloviciu*.) — deci eta dupa parerea mea, acest'a nu din gresiala s'a facutu, ci dreptatea a pretinsu a se incorporá si rom. or. din *Marcovetiu* multu doritei ierarchie romane. — Intru mai departe, se ni spuna fratii corel. serbi de la „*V. Kula*“, — de ce ore nu facura gresiala cu *Geamulu-micu*, cu *Jabuca*? — nu! numai la *Marcovetiu* au facutu gresiala, fiindu c'au vedintu ca n'au serbi; ceea ce apriatu se scie, caici in anulu 1868 cerendu-se de la autoritatile politice Conscripti'a sufletelor, de diferite natiunalitati aflatorie in comune, s'a datu si de la noi din *Marcovetiu* o astfelu de conscriptia subserisa chiar de preotulu serbu *V. Ugrinu* — cu 52, di cinci-dieci si dousu suflete serbi; — marturisesca preotulu serb. *V. U.* ca nu a fostu asi? — de unde dara se ciocira 250 suflete ce mai anu petitiunara prin dlu *J. Jorgoviciu* la congresulu loru din *Carlovetiu*! — de unde? ceialti sunt toti romani, cari prin seducere si amagire se inacrisera ca voiescu numai se apartina la Ierarchia serbesca, dar nici de cum ca voiescu se fia serbi, caici dicu ei: „nu voim se ni slujasca pop'a serbesce in biserica, caici serbesce nu intielegemu de feliu! ci vremu totu romanesce, de ore ca suntemu romani“ — eta dar serbii cu camasi'a lunga! **) *X. Z.*

*) La tota intemplarea preotimea nostra are se-si implinésca o frumoasa detorintia facia cu poporulu, svatuindu-lu pentru de a nu parési calea dreptatii, inse de asemenea conducetori bunu trebuie se ascultamu si se li urmamu intru tote cele ce sunt spre salutea bisericeii si natiunii nostre, si atunci de buzaséma vom demonstrá lumei ca suntemu demni de o sorte mai buna, mai respectabile; — insa e tristu lucru candu — mai din un'a, seu alta cauza personala — poporulu adesea ori devine in conflictu cu preotimea si preste totu cu barbati recunoscuti ca devotati binelui comunu. Cei ce au temeritatea se atietie asemenea discordii regretabili, merita se fia alungati din sinulu poporului cu petrii si a rupe relatiunile cu denii — pentru totdeun'a! — Cangren'a rea numai cu medicamente radicali se poté vindeca, — mediloecele paliative numai alina momentanu doreea morbului, care insa la ocaziunea binevenita cu atata mai teribilu consuma poterile corpului. E timpulu se cugetamu *seriosu* si se ne decidemu *barbatesce*. — *Red.*

**) „si cu mintea scurta“ mai potea-i adauge, caici intr'aderu e nebuni'a cea mai mare a descepta adi discordia intre serbi si romani numai de dragulu popiloru, candu ambele natiuni ar trebui se fia — in cea mai buna con-tielegere. *Red.*

Memoriu al sinodului protopresbiterale din tractul Hasiasului.

Pl. T. Domnule! Prin decisiu venerabilului consistoriu diocesanu alu Aradului dto 25 novembre 1871 nr. 1382/871 B. fiindu denumitu de administratoru alu protopresbiteratului Hasiasului, — am onóre a Ve invitá la sinodulu protopresbiterale ordinariu, ce se va tione in 21 martiu, 2 aprile a. c. in Belintiu, la 9 óre înainte de mediadi.

Obiectele pertractando:

1. Relatiunea administratorului despre mórtea protopresbiterului Constant. Gruiciu.
2. Relatiunea privitoria la punerea de administratore.
3. Dispusetiunile necesarie pentru escrierea de concursu la statiunea vacanta de protopresbiteru; pentru alegerea membrilor sinodali; si satorirea terminului de alegerea protopresbiterului.
4. Pertractarea dispusetiunilor consistoriali in privint'a averilor miscatorie si nemiscatorie a bisericelor si scóloro din protopresbiteratu.
5. Alegerea unui notariu pentru seannulu protopopescu.

Chiseteu, 17/29 februaru 1872.

Cu distinsu respectu
Trifonu Siepetianu
adm. prot.

Varietati.

== (Magnif. Sa dlu Babesiu) de dominec'a trecuta nu se afla in giurulu nostru, de óreca a plecatu spre Sibiu pentru de-a participa la adunarea generale a institutului nostru de creditu „Albina,” unde petrecendu câte-va zile, pe dominec'a viitoria sperámu ca se va reintorna in capitala. Domnii Mocionesci mai toti asemenea de presinte se afla in Sibiu.

== (Literatura francesa.) I. Michelet, renumitulu publicistu alu Franciei, carelo s'a distinsu intre altele si prin scrierile sale despre Romania, unde a petrecutu unu timpu mai indelungatu, de presinte scrie unu opu intitulatu: „Istoria secului alu 19-lea,” care va servi ca respunsu din partea natiunei franceze la opulu asemenea intitulatu a germanului Gervinus. Tomulu I va aparé cãtu mai in graba. Asemenea si Renan anuncia, cã in curendu va edá unu opu intitulatu: „Anticristu.” Objectulu opului seu e Nerone, imperatulu romanu, carele atãtu de multu s'a distinsu intru persecutarea si torturarea crestinilor, din care consideratiune pe deplina merita numele de „anticristu.”

== (Eroldii romani deakisti) din Resitia, cottulu Carasiului, precum ni se scrie, vor sè infintiedie comitete filiale prin tóte comunele cercului electoralu, pentru a organisá agitatiunea electorala in favorulu partidei guvernamentale. Pregatirile se facu sub conducerea ciinstului parinte Diaconoviciu, carele — amagitu de cine sois ce felu de farmece — sè fia fórte insufletitu pentru caus'a deakistiloru. Dar — santia'ia facia facu-si de capu cum vre si cum i place, de la astfelu de preoti, natiunea nici odata n'a acceptatu nici unu bine; poporanii insa — nu dicemu turm'a, cãci unu astfelu de preotu nu se póte dice pastoriu, si elu insusi ar trebú sè se lasé a-lu pasce alti preoteni — onorabili poporani si cetatiani insa sunt aceia, la alu caroru sentiu natiunalu apelámu ca sè nu se lasé a fi amagiti de nimenea, sè asculte invetiatur'a lui Cristu si sè osendésca pre cea — a lui Anticristu. Bagati bine sém'a cã, multi sunt chiamati dar putieni alesii — a fi urmatorii Domnului, desú toti se dau de adevirati invetiacei ai lui.

== (Candu?) Cineva tramise intr'o di pe duoi jesuiti la Voltaire. Candu au intratu in odaia, acest'a ii intréba cine sunt? — „Suntemu din societatea lui Isusu,” respunsera acestia. „Fórte bine” dise junele poetu, „dara din societatea de la nascerea séu de la mórtea sa?” continuá Voltaire cu unu surisu sarcasticu. „Isusu s'a nascutu intre dobitóce, si a muritu intre telhari.”

== (Pentru dioces'a Gherlei,) cetimu in „Local Coresp.” cã ar fi sè se denumésca de episcopu d. Mihailu Pavelu, deputatulu dietale din Maramuresiu.

== (Ca o curiositate) ni se scrie de la Orade urmatoriele: Parintele protopopu din locu dlu B. — insocitu si de alti doi preoti, in sep-

temanele trecute ingropá unu mortu aici in Orade; nu sciu cum, — destulu cã la 9 zile dupa ingropare merse la mommentulu reposatului si i-a cetitu evangeliu lui Lazaru, lucru ne mai auditu in partile acestea. Asta speculatia si abusu ne face a crede, cã noi inca totu in secululu alu 17-le ne aflamu, deci ar fi bine daca consistoriulu de Orade aru avé o putiena supraveghiare mai agera.

== (Elisabeta Dómna) soci'a principelui Carolu I. precum ni spune o scire electrica mai recente in 12 a. l. e. a plecatu din Bucuresci, ca trecendu prin Pesta si Viena sè mérga la Roma, unde va remainé unu timpu mai indelungatu pentru restaurarea sanetati atacate prin inferbintiála.

== (O Instructiune pentru invetiatorii romani.) Problem'a scólei poporale este, cã sè dee fiiloru poporului acelu gradu de cultura ce-lu pretinde spiritulu turpului de la ori si cino fora deschilnire de stare si chiamare.

Invetiatoriulu romanu intimpina multa greutate in resolvirea amintitei probleme, pontru cã are a se luptá cu multe neajunse si pontru cã exista pré putiena literatura pedagogica in limb'a romana.

Lips'a sentita este la noi de cárti metodico-didactice. Este unu adevuru mare, cã ori cine, care vre sè influentieze a supr'a unu obiectu spre a-lu cultivá, desvoltá, séu strformá dupa anumite scopuri, trebe sè cunosca natur'a acelu obiectu si sè-lu tracteze dupa aceea. Invetiatoriulu deci trebe sè studieze natur'a omului, si in conformitate cu aceea sè influentieze a supra-i deca e ca sè-si véda recompensate ostenelele sale desvoltate pentru cultivarea si nobilitarea lui.

Cartile metodico-didactice ni aréta cum ni potemu — in consonantia cu rezultatele studiulu firei omenesci, — resolví problem'a nostra mai cu usurintia si mai cu siguritate. In lips'a acestoru carti speciale nu potú sè nu mi sprimu bucuria si sè nu atragu atentiunea fratiloru invetiatori a supr'a unei carticele aparute de curendu in Sibiu si compusa de Dlu Professore preparandiale Basiliu Petri, care ni este pré bine cunoscutu prin cartile sale didactice si prin scrierile sale — privitorie la invetiamentu — publicate in fóile nostre natiionali.

Cartice'a este intitulata: „Instructiune pentru invetiatori de la scólele centrale ale reuniunei granitieresce din fostulu regimentu romanu I. privitoria la tractarea cartiloru scolastice”, si cuprinde in sine modulu de a tractá cu succesu obiectele de invetiamentu in scóla poporala, espuendu-se aci atãtu insemnatatea cãtu si scopulu fie-caroi discipline din scóla poporala. Instructiunile, ce ni le da autorulu pentru tractarea acestoru discipline dovedescu, cã s'a ocupatu cu seriozitate pré terenulu pedagogicu si a adunatu si espusu in instructiune cu consciintiositate principiale si regulele unei instructiuni rationale, adoptate de catra cei mai renumiti pedagogi. Patrunsu fiindu autorulu de adevorulu cã teori'a fora praesa este morta, vine a ilustrá instructiunile ce ni le da la fie-care obiectu de invetiamentu prin esemple practice si asia face ca cetitoriulu instructiunei sale sè se convinga insusi despre valoarea si folosul invetiamentului predatu dupa principia si regule aminte. Multu instructivu este tractatulu despre predarea limbei materne in scóla poporala. In acest'a va aflá invetiatoriulu resolta intrebaria despre propunerea gramatice in scóla poporala. Preste totu afirmu despre instructiunea acést'a cã ea va fi pentru invetiatoriulu zelosu si cu consciintia unu medilocu, cari lu va indreptá si ajutá la implinirea greoi sale chiamari. Incheiu cu dorint'a ca de ostenelele autorului profitandu invetiatorii romani, sè profitede medilocitu fiiu poporului nostru.

Pretulu unu esemplariu cu 120 pag. 8. este 50 cr. v. a. Se póte procurá de la librari'a lui Juliu Spreer in Sibiu. J. C.

== (Stenografia romana.) A esitu de sub tipariu recomandabilulu opu de mare utilitate mai alesu pentru tinerimea romana de la institutele mai nalte:

Stenografia romana (tablou)
contienendu in scurtu tóte regulele si esemplele din partea I. scrisórea deplina séu corespondintiala ca si unu tablou comparativu aretandu scrierile stenografice in limb'a romana, de Eugeniu Sucevanu. Pretulu 1 florinu v. a. 2 Franci 50. Pentru P. T. abonatiu la „Stenografia romana” gratis. Totu profitulu in favórea

unui fondu pentru edarea fóiei sciintifice-instructive „Stenografulu romanu.” Viena 1872 Cu spesole autorului. Autografatu de E. Sucevanu. Imprimatu la W. Zoeller. Se afla spre vindere la autorulu: Viena, III. Matheusgasse 9. si in librariile cele mai insemnate.

„Stenografulu romanu” va contiené articole sciintifice despre art'a stenografica, ca si istoria si literatur'a stenografiei la tóte popórele de la inceptutu pana in dilele de adi.

„Stenografulu romanu” va aduce biografie cu portretele stenografiloru renumiti si critice despre diferitele sisteme.

„Stenografulu romanu” va contiené o revista internatiunala, va insciintia lectorii despre tóte productiunile si intemplanile interesante, si va dá lectoriloru in rubric'a „corespondintiloru” tóte lamuririle cerute.

„Stenografulu romanu” va fi uniculu organu, ce se va ocupá cu latirea artei stenografice intre Romanii si centrulu stenografiloru romani.

Alaturatu cu fóia se va publicá „Cursulu de stenografia” intocmitu in lectiuni instructive si pertractatu din punctu de vedere sciintificu. Fie-care numeru va contiené celu putienu dóue cóie, una destinata pentru fóia, ér cealalta pentru cursu. Ele se vor poté dara legá deosebitu.

Fiindu timpulú pré inaintatu, si autorulu si redactorulu fóiei cam morbosu si ocupatu cu studiele sale, „Stenografulu romanu” nu va poté apare de 24 ori, ci numai de 12 ori pe anu, nepotendu-se altmintrelea garantá aparerea regulata. Dilele, anume, in cari va apare fóia regulatu, se vor satorí mai tardiu.

In decursulu anului curentu se va terminá partea I adeca scrisórea deplina, ér in anulu viitoru partea II, scrisórea abreviata séu practica.

Presupunendu participare indostulatória, se va incepe cu publicarea celu tardiu la pasci a. c. — In casu contrariu, banii incursi se vor inapoia P. T. abonatiloru cu parere de reu.

Abonamentele se primescu numai pe anu intregu cu: 3 fl. v. a. = 8 franci la subsonnat'a redactiune.

Culegatorii de abonamente vor primi ca beneficiu la 5 abonamente facute unu esemplaru gratis. —

Toti amicii progresului natiunalu sunt deci rogati, a se pronumerá cãtu mai curendu séu a ni comunicá adresele lor, ca se li potemu tramite numerulu antaiu de proba. —

Viena, in lun'a lui fauru 1872. Redactiunea „Stenogr. rom.” III. Matheusg. 9. 1. 8.

== (Camer'a Romaniei) a respinsu propunerea pentru de a premiá pe asasinatoriulu renumitulu Barbu Catargiu cu grandioás'a suma de 100,000 franci. Acésta decisiune a camerei a desceptatu cea mai buna impresiune in opiniunea publica din tíera, si de buna séma asemenea va consenti si intrég'a lume nepreocupata de idei retrograde — antediluviane. — Dar cu stat'u lui, — ce va fi?!

== (Literariu.) A esitu de sub pressa: **Dialogu germanu-romani** cuprindiendu o mare colectiune de tóte dicerile cele mai necesarie, precum si conversatiuni; pentru institute si studie proprie de J. Stahl, profesoru. Pretulu unu esemplaru unu francu = 50 cr. Se capeta la autorulu in Bucuresci, strad'a Selariloru nr. 14. Asemenea recomanda uvragiurile sale: **Manualu de corespondintia comerciala in limb'a germano-romana.** Pretulu unu esemplaru 2 sfanti.

== (Socóta si multiumita publica. Despre venitulú incursu la balulu arangiatu de inteligint'a romana din Siri'a in 5/17 februaru a. c. in favórea scólei tractuale din locu.

Au contribuitu O. dd. Atanasiu Mera 2 fl, Nicólu Beldea 2 fl, Carolu Frits 2 fl, Sultan'a Secoianu 2 fl, N. Adler 4 fl, Nanette Verner 3 fl, Schatelesz 1 fl, Josifu Rieszner 2 fl, Stefanu Ilman 1 fl, Mihailu Novitzky 1 fl 50 cr, Adamu Singer 1 fl 50 cr, Plebanulu Pfeifer 1 fl 50 cr, Franciscu Zorád 3 fl, Mauritiu Steinbach 4 fl, Joanu Némot 1 fl, Josifu Szigethy 1 fl, Joanu Izekacz 3 fl, N. Valerian 1 fl, Franciscu Kelesényi 1 fl, M. Ladislau Bohús 5 fl, M. Stefanu Bohús 5 fl, Varga 2 fl, Georgiu Ónea 3 fl, Simeonu Rusand'a 4 fl, Ladislau Nicóra 5 fl, Dimitriu Voscinaru 2 fl, Joanu Moldovanu 2 fl, Dimitriu Caracioni 4 fl, Carolu Magyary 2 fl, Joanu Tille 2 fl, Georgiu Vancu 2 fl, Lazaru Hufu 1 fl, Teodoru Rafilla 1 fl, Nicolau Caba 1 fl, Alecsandru Pecicaru 1 fl, Petru Sangoorgeanu 2 fl, Josifu Cobeu 1 fl, Franciscu Kúnos

2 fl, Mihailu Schehrer 1 fl, Dimitriu Popa 3 fl, Dimitriu Popa 1 fl, Joanu Zehe 2 fl, Gavrilu Boros 1 fl., N. Abelesz 2 fl., Josilu Silbermann 2 fl., Georgiu Dimas 1 fl., Du's Sid'a 1 fl., Joanu Török 1 fl., Juliu Popoviciu 1 fl., Schumitzky 1 fl., Dimitriu Crisanu 1 fl., Carolu Kiss 2 fl., de totu 105 fl. 50 cr.; din cari detragendu-se spesole 79 fl. 7 cr., remane venitu curatu 26 fl. 43 cr.; care suma s'a si amensetratu pe lunga cantantia regulata epitropiei tractuale. — Decí dca scóla tractuale din Siri'a prin comitetulu arangiatoriu is tiene de placuta detorintia a manifestá multiumita cordiale Onsei Dni contributori si stimabileloru contributorié pentru caldurós'a parteneru. — Siri'a 1872 februaru 16/28. — Comitétulu arangiatoriu.

(Insciintiare.) Langa notariulu comunale din **Totvaradia**, cottulu Aradului, pote sè afe de locu aplicare de adjunctu — unu tineru deprinsu intru cãtu-va in afacerile notariali. Ofertele si conditiunile vor urmá pre calea corespondintiei private.

Concursu.

Pentru intregirea statiunei de invetiatiu la scóla confesiunala gr. or. din comun'a **Maciov'a**, protopresbiteratulu Caransebesului, se escrie concursu cu terminu pana la 20 martiu anulu c.

Emolumintele se cuprindu din salariulu anuala de 300 fl. v. a. 10 orgii de lemne pentru sine si incaldirea scólei, cortulu liberu cu gradina de legumi.

Concurintii au a se adresá cu petitiunile timbrate si provideute cu testimoniulu de calificatiune, de prapandia si de alte sciintie agonisite, catra sinodulu parochialu din **Maciova**, éra pentru cantarile bisericesci a se aretá si in persóna in vre-o domineca séu serbatóre.

Din siedint'a comitetului parochialu, tinenta in 13 fauru 1872. In contielegero cu dlu protopresbiteru si inspectoru cercualu alu scóloro Nicolau Andreeviciu. 2-3

Concursu.

Langa rev. domnu **Zaharia Botosiu**, parochu si asessore consistorialu in **Boccea-montana**, protopresbiteratulu Oravitiei, se recere unu capelanu, care va avé a se impartasi de a trei-a parte din veniturile stolari.

Cei-ce vor vré a reflectá la acestu postu, au a-si tramite suplicelo, conforme dispusetiunilor statutului organicu, reverendisimulu domnu protopresbiteru **Jacóbu Popoviciu**, in Oravitia, prin comitetulu parochialu gr. or. localu, pana in 12 martiu a. c. o. st. vechiu, candu va fi si diu'a alegerii.

Boccea-montana, in 20 febr. 1872.

Comitetulu parochialu,

in contielegero cu dlu protopresbiteru susunumitu. 2-3

Concursu

Pentru ocuparea postului de capelanu langa preotulu **Danielu Marcoviciu** in **Banlocu**, comitatulu Torontalu, protopresbiteratulu Ciacovei.

Emolumintele sunt: a trei-a parte din tóte veniturile parochiale, afora de acést'a, conformu decisiunei consistoriasce a trei-a parte si din veniturile preotului alu doilea **Petru Cherla**, pana la rensanatosiarea sa.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si tramite recoursele instruate conformu statutului org. subscrisulni comitetu parochialu pana in 13 martiu 1872 cal. vechiu in care dia se va tienea si alegerea.

Banlocu, in 22 fauru v. 1872.

Comitetulu parochialu,

in contielegero cu D. Adm. protopresb. **Alecsandru Popoviciu**. 2-3

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insciintierea telegrafica din 13 martiu n.

Imprum. de statu convertatu cu 50° 64.70 Imprum. natiunalu 71.50; Actiunile de creditu 354.50; — sortiurile din 1860: 105.50 sortiurile din 1864: 144. — ; Oblegatiunile de sarcinarii de pamentu, cele ung. 81.25; banitice 79.; transilv. 77.50 — bucov. 75.50 argintulu 111.25; galbenii 5.34 napoleonii 8.94.

La nrulu acest'a alaturamu ca Supplementu nrulu 9 alu diariului umoristicu „Priculiciu.”